

Raport miesięczny o stanie niemieckiej gospodarki (04/2014)

Gospodarka narodowa

Po obiecującym początku 2014 r., niemiecka gospodarka w dalszym ciągu dobrze się rozwija. Produkcja przemysłowa rośnie, zarówno przemysł, jak i budownictwo notują poza tym wzrost zamówień. Wskaźnik nastrojów w gospodarce, publikowany przez monachijski instytut badań nad gospodarką Ifo, poprawia się. W ostatnim kwartale 2013 r. zanotowano wzrost PKB realnie o 0,4%. Impulsy wzrostu w ostatnim kwartale ubiegłego roku pochodziły z handlu zagranicznego, rosły jednak także inwestycje w środki trwałe i budynki. Wydatki konsumpcyjne państwa i gospodarstw domowych rozwijały się nieco poniżej oczekiwań. Łagodna zima spowoduje z pewnością dodatkowe przyspieszenie niemieckiej gospodarki.

Przetwórstwo przemysłowe

Od początku br. aktywność sektora przetwórstwa przemysłowego jest wyraźnie rosnąca. W styczniu wzrosła o 0,8%. Po znacznej rewizji w górę wyników grudniowych był to 3 z rzędu wzrost aktywności tego sektora. W trzech ostatnich miesiącach zanotowano wzrost produkcji zarówno przemysłowej, jak i budowlano-montażowej. Biorąc pod uwagę dobrą sytuację wyjściową, jak i rosnące zamówienia w przemyśle i budownictwie, dalszy wzrost produkcji wydaje się być bardzo realny.

Produkcja przemysłowa wzrosła w styczniu br. o 0,3% m/m, po raz trzeci z rzędu. Impulsy wzrostu pochodziły głównie z zamówień eksportowych, zarówno z UE jak i z państw trzecich. Pozytywnie rozwijały się jednak również przychody krajowe. W styczniu najbardziej wzrosło wytwarzanie dóbr inwestycyjnych, w porównaniu trzymiesięcznym daje się jednak zauważyć wzrosty także w grupach dóbr zaopatrzeniowych i konsumpcyjnych. Rosną przychody krajowe w grupie dóbr inwestycyjnych, świadczące o przyspieszających inwestycjach firm niemieckich. Wykorzystanie mocy produkcyjnych przemysłu zwiększa się i zdaniem instytutu Ifo kształtuje się obecnie na poziomie wieloletniej średniej.

Zamówienia przemysłowe rosną, sygnalizując możliwość ponownego wzrostu aktywności w przemyśle. W styczniu, pomimo mniejszej liczby dużych zamówień, zamówienia zwiększyły się o 1,2% m/m. Impulsy wzrostu zamówień pochodziły głównie z zagranicy (zarówno ze strefy euro, jak i spoza niej), jednak zauważalne były także impulsy pochodzące z rynku krajowego. Największe wzrosty zamówień zanotowano w branżach farmacji, metalurgii, budowy pojazdów oraz elektromaszynowej.

Wskaźniki wyprzedzające dla przemysłu kształtują się optymistycznie. Publikowane przez monachijski instytut badań nad gospodarką Ifo wskaźniki nastrojów i oczekiwań w niemieckiej gospodarce wyraźnie wzrosły w lutym 2014 r.

Produkcja budowlano-montażowa rośnie od początku br., m.in. w związku z dość łagodną zimą. Wzrost produkcji budowlano-montażowej wyniósł w styczniu br. 4,4% m/m, po wzroście 2,0% zanotowanym w grudniu 2013 r. Polepszają się także perspektywy dla branży. W IV kw. 2014 r. zamówienia w budownictwie wzrosły o 2,8%, głównie za sprawą rosnącej aktywności inwestycyjnej przedsiębiorstw. Nastroje w budownictwie nie wzrosły co

prawda w ostatnim czasie, są jednak nadal wyraźnie lepsze niż średnia wieloletnia. Pozytywne nastroje w branży oraz utrzymujące się dogodne warunki finansowania inwestycji budowlanych są gwarantem dobrej sytuacji w branży w nadchodzących miesiącach.

Tabela 1. Dynamika produkcji przemysłu i zamówień					
Przemysł					
Zmiana wolumenu w stosunku do okresu poprzedzającego w %, wyrównana sezonowo					
	2013				
Produkcja	III kw	IV kw	LIS	GRU	STY
Łącznie	0,6	0,9	3,0	0,2	0,3
Dobra zaopatrzeniowe	0,1	2,0	1,2	0,8	0,2
Dobra inwestycyjne	0,9	0,1	5,1	-0,7	0,8
Dobra konsumpcyjne	0,2	1,1	1,3	1,4	-1,2
Obroty					
Łączne	0,0	1,7	2,7	-0,6	3,0
Rynek wewnętrzny	0,9	0,4	2,0	-0,5	2,1
Rynki zagraniczne	-0,9	3,2	3,5	-0,6	3,8
Zamówienia					
Łączne	1,7	1,3	2,4	-0,2	1,2
Rynek wewnętrzny	2,6	-0,6	2,6	-1,2	1,6
Rynki zagraniczne	1,0	2,6	2,3	0,5	1,0
Dobra zaopatrzeniowe	0,8	1,9	0,8	-1,9	1,4
Dobra inwestycyjne	2,6	0,8	3,6	1,0	0,5
Dobra konsumpcyjne	-1,3	1,7	1,7	-1,4	6,3

Źródło: Federalne Ministerstwo Gospodarki, Schlaglichter der Wirtschaftspolitik, Monatsbericht 4/2014

Spżycie prywatne

Realny wzrost konsumpcji o 0,9% w ubiegłym roku znacznie przyczynił się do wzrostu niemieckiego PKB. W II połowie roku dynamika konsumpcji obniżyła się jednak istotnie, w ostatnim kwartale zanotowano nawet spadek o 0,1% do III kw. 2013 r. Warunki ramowe rozwoju konsumpcji prywatnej są w dalszym ciągu korzystne. Niewielka inflacja, wzrost ilości czynnych zawodowo oraz płac pozytywnie wpływają na dochody gospodarstw domowych. To z kolei przekłada się na dobre nastroje konsumentów i handlu detalicznego. W br. spożycie prywatne w dalszym ciągu wydatnie wesprze wzrost niemieckiego PKB, rząd federalny spodziewa się wzrostu wydatków konsumpcyjnych na poziomie 1,4% r/r.

Przychody handlu detalicznego z wyłączeniem samochodów były w ostatnim kwartale 2013 r. nieznacznie malejące. Wyrównane zostały jednak przez wzrost o 1,7% r/r, zanotowany na początku br. W dalszym ciągu rozwijał się handel pojazdami, do którego zaliczane są także zakupy firmowe.

Z początkiem br. nastroje konsumenckie były pozytywne. W marcu prognozowany jest kolejny wzrost wskaźnika nastrojów konsumenckich GfK do 8,5 punktów. Wyższy odczyt tego wskaźnika wystąpił ostatnio na początku 2007 roku. Nastroje konsumentów są wynikiem utrzymujących się niskich stóp procentowych, dobrej sytuacji na rynku pracy i rosnących oczekiwań płacowych.

Handel zagraniczny

Początek br. przyniósł nieznaczny wzrost niemieckiego eksportu. W styczniu br. wzrósł on w cenach bieżących o 2,2% m/m. Wzrost wyrażony w cenach stałych powinien być podobnej wielkości, ponieważ ceny eksportu podlegają obecnie stagnacji.

Nominalny import towarów był w styczniu br. wyższy o 4,1% niż przed miesiącem. Trend importu nie wykazuje obecnie wyraźnych tendencji. Import wyrażony w cenach stałych podlega również znacznemu wzrostowi z powodu obserwowanego obecnie spadku cen importu.

Saldo bilansu handlowego z zagranicą wyniosło w styczniu br. 15,0 mld EUR. Nadwyżka w handlu zagranicznym została osiągnięta tylko w 30% w handlu z krajami strefy euro. W roku 2009 wielkość ta wynosiła jeszcze ok. 61%.

Perspektywy w handlu zagranicznym polepszyły się po raz kolejny. Dynamika gospodarki światowej wzrosła pod koniec 2013 r. Korzystnie przedstawia się portfel zamówień zagranicznych dla niemieckich przedsiębiorstw. Pomimo nieznacznych spadków w lutym br., oczekiwania eksportowe opisywane wskaźnikiem instytutu badań nad gospodarką Ifo kształtowały się nadal na ponadprzeciętnie wysokim poziomie. Jednocześnie jednak konkretyzacja cenowa niemieckiej gospodarki, mierzona realnym kursem wymiany z najważniejszymi 56 partnerami handlowymi spadła od sierpnia 2012 o ok. 6%.

Tabela 2. Handel zagraniczny (wymiana towarowa, w cenach bieżących)	2013				
	III kw	IV kw	LIS	GRU	STY
Zmiana w stosunku do okresu poprzedzającego w %, wyrównana sezonowo					
Eksport	0,2	1,7	0,7	-0,9	2,2
Import	-0,3	0,5	-1,2	-1,4	4,1
Zmiana w stosunku do analogicznego okresu 2011 roku w %					
Eksport	-0,8	1,9	1,1	4,5	2,9
Strefa euro	0,2	1,8	0,4	5,5	3,2
kraje UE spoza strefy euro	2,0	6,0	4,5	8,1	9,1
Państwa trzecie	-2,0	2,6	3,1	4,8	-0,4
Import	-0,5	0,0	-0,4	2,4	1,5
Strefa euro	0,8	4,7	0,7	8,3	4,0
kraje UE spoza strefy euro	3,5	6,6	2,9	11,0	2,6
Państwa trzecie	-4,5	-6,8	-6,7	-8,1	-1,9

Źródło: Federalne Ministerstwo Gospodarki, Schlaglichter der Wirtschaftspolitik, Monatsbericht 4/2014

Rynek pracy

Początek roku przyniósł poprawę sytuacji na rynku pracy. Oprócz polepszających się perspektyw koniunkturalnych, pozytywny wpływ wywarła też łagodna zima. Nieznacznie polepszyły się też prognozy rozwoju rynku pracy. W projekcji rocznej rządu federalnego na br. znalazł się zapis o średniorocznym wzroście ilości czynnych zawodowo o 240.000 osób.

W styczniu br. czynnych zawodowo było 41,7 mln osób, o 292.000 więcej niż przed rokiem i 40.000 więcej niż w grudniu (dane wyrównane sezonowo). Umowy o pracę objęte ubezpieczeniem społecznym posiadało w grudniu 2013 r. (ostatnie dostępne dane Federalnego Urzędu Pracy) 29,6 mln osób, o 463.000 więcej niż przed rokiem i o 47.000 więcej niż przed miesiącem. Stopa bezrobocia wyniosła w lutym br. 7,3%.

Tabela 3. Podstawowe dane niemieckiego rynku pracy					
Osoby bezrobotne	2013				
	III kw	IV kw	GRU	STY	LUT
Liczba osób bezrobotnych (mln)	2,903	2,827	2,873	3,136	3,138
Zmiana r/r (tys.)	46	45	33	-2	-18
Zmiana do okresu poprzedzającego (tys.)*	3	14	-18	-28	-14
stopa bezrobocia (%)	6,7	6,6	6,7	7,3	7,3
Osoby czynne zawodowo	III kw	IV kw	LIS	GRU	STY
Liczba osób czynnych zawodowo (mln)	42,0	42,2	42,3	42,1	41,7
Zmiana r/r (tys.)	216	243	242	255	292
Zmiana do okresu poprzedzającego (tys.)*	68	79	27	27	40
Umowy o pracę z ubezpieczeniem społecznym	III kw	IV kw	PAZ	LIS	GRU
Ilość (mln)	29,5	29,8	29,8	29,9	29,6
Zmiana r/r (tys.)	380	425	369	443	463
Zmiana do okresu poprzedzającego (tys.)*	108	132	35	86	47
* dane wyrównane sezonowo i kalendarzowo					
Źródło: Federalne Ministerstwo Gospodarki, Schlaglichter der Wirtschaftspolitik, Monatsbericht 4/2014					

Ceny

Początek roku nie przyniósł zmiany w dynamice cen. Ceny w dalszym ciągu rosły nieznacznie. Zarówno konsumenci, jak i producenci korzystają obecnie ze spadających cen importu, pozostających pod znacznym wpływem notowań ropy naftowej na rynkach światowych i kursów walut. Największe spadki cen importu zanotowano w ubiegłym roku w przypadku ropy naftowej (-6,2%) i gazu ziemnego (-7,0%).

Cena ropy naftowej spadła w marcu nieznacznie, po uprzednich przejściowych wzrostach spowodowanych kryzysem na Krymie. W połowie miesiąca baryłka gatunku brent kosztowała 107 dolarów amerykańskich, o ok. 3% mniej niż przed rokiem.

Początek br. przyniósł dalszy spadek cen importu, głównie za sprawą niższych cen energii. W porównaniu cenowym grudnia 2013 r. ze styczniem br. szczególnie potaniały ropa naftowa, gaz ziemny i produkty ich przetworzenia. Ceny importu były w styczniu br. niższe o 0,1% m/m i o 2,3% r/r.

Ceny eksportu w styczniu br. w porównaniu do grudnia nieznacznie wzrosły (+0,2% m/m), są jednak cały czas niższe niż zanotowane przed rokiem (-0,8% r/r w styczniu br., -1,0% r/r w grudniu 2013 r). Potaniały głównie dobra zaopatrzeniowe, ceny dóbr inwestycyjnych nie uległy zmianie, podrożały natomiast dobra konsumpcyjne. Wskaźnik Terms of trade był dla niemieckiej gospodarki o 1,5% wyższy niż przed rokiem.

Wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych wyniósł w lutym 2014 r. 1,2% r/r i 0,5% m/m, głównie za sprawą związanych z feriami zimowymi w 6 landach przejściowych podwyżek cen podróży i paliw płynnych. Proinflacyjnie działały także ceny odzieży, podwyżki związane były ze zmianą kolekcji. Znaczne spadki cen zanotowano w przypadku oleju opałowego (-8,7% r/r) i paliw płynnych (-6,3%). W tym samym czasie ceny żywności wzrosły o 3,5% r/r.

Opracował: Michał Wielgosz, WPHI Berlin, 8.04.2014